

KORRALDUS

Keskkonnaloa väljastamise korralduse eelnõu

1. OTSUS

Lähtudes Rapla Turvas OÜ (registrikood 14182536) 22.03.2022 esitatud keskkonnaloa taotlusest, võttes aluseks veeseaduse, § 191 lg 1, § 187 p 6, maapõueseaduse § 48, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 41 lg 4, § 59 lg 2 p 4, keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 3 lg 1 p 1 ja 2, § 6 lg 21, § 9 lg 1, § 11 lg 2, 81 ja haldusmenetluse seaduse § 53 lg 2 p 2, § 61 lg 1 otsustan:

1.1. Anda Rapla Turvas OÜ-le (registrikood 14182536, aadress Rapla maakond, Rapla vald, Rapla linn, Tallinna mnt 22, 79512) ühtne keskkonnaluba nr Rapm-011 kehtivusajaga kuni 31.09.2055, mis on moodustatud maavara kaevandamise keskkonnaloa nr Rapm-011 ning vee erikasutuse keskkonnaloa nr L.VV/328689 liitmisel.

1.2. Lubada keskkonnaloas nr Rapm-011 vee erikasutust Rapla maakonnas Kohila vallas Hageri külas Rabivere turbatootmisala kinnistult (registriosa nr 1181737, katastritunnus 31701:006:0850) ja Vardi metskond 121 (registriosa 11726650, katastritunnus 31701:001:0484) turbakaevandusest sademevee juhtimiseks suublasse kolme väljalasuga Kiurukraavi (Eesti Looduse Infosüsteemi kood VEE1097802), Suurraba kraavi (Eesti Looduse Infosüsteemi kood VEE1097801) ja Maidla jõkke (Eesti Looduse Infosüsteemi kood VEE1098300) vee erikasutusloas L.VV/328689 seatud tingimuste alusel, mis on välja toodud käesolevas korralduses.

1.3. Määrata keskkonnaloas nr Rapm-011 Rabivere turbatootmisalalt suublasse juhitud sademeveele lubatud saasteained ja saasteainete kogused (tabel V4), väljalaskme seirenõudes (tabel V7), meetmed, mis aitavad vähendada vee erikasutuse mõju nende täitmise tähtajad (tabel V16) ning nõuded teabe esitamiseks loa andjale (tabel V17).

1.4. Seada keskkonnaloale kõrvaltingimused lähtuvalt käesoleva korralduse alapeatükis 3.2.3. „Kõrvaltingimuste seadmine“ toodust.

1.5. Tunnistada kehtetuks vee erikasutuse keskkonnaluba nr L.VV/328689, alates korralduse jõustumisest.

1.6. Avalikustada keskkonnaloa muutmine ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

1.7. Korraldus jõustub selle teatavaks tegemisest Rapla Turvas OÜ-le.

2. ASJAOLUD

2.1 Keskkonnaloa muutmise taotluse läbivaatamine

Rapla Turvas OÜ (edaspidi ettevõte) esitas 22.03.2022 Keskkonnaametile keskkonnaloa taotluse T-KL/1011905 (nõuetekohane taotlus registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis

KOTKAS 09.11.2023 numbriga DM- 119595-12 all; edaspidi taotlus).

Ettevõtte taotleb keskkonnavalua nr Rapm-011 muutmist, seoses kaevandamisõiguse tähtaja pikendamisega 30 a võrra. Taotluse kohaselt soovitakse viia olemasolevad mäeeraldise ploki piirid ja mahud kooskõlla tegelikkusega, laiendada mäeeraldise piiri kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbatootmisala plokile 5 aT.

Lisaks soovitakse vee erikasutuseks väljastatud keskkonnavalua nr L.VV/328689 liita maavara kaevandamise keskkonnavalua nr Rapm-011. Vee erikasutuse keskkonnavalua nr L.VV/328689 on väljastatud sademevee suublasse juhtimiseks. Keskkonnavalua on kohustuslik kui juhitakse sademevett suublasse turbatööstusmaalt (veeseadus § 187 p 6).

Rabivere turbatootmisala mäeeraldis asub Rapla maakonnas Kohila vallas jäädes Hageri küla territooriumile riigile kuuluvale kinnistule Rabivere turbatootmisala (tunnus 31701:006:0850, sihtotstarbega 100% turbatööstusmaa), mille valitsejaks on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ning volitatud asutuseks Maa- ja Ruumiamet. Juurde taotletav mahajäetud turbatootmisala plokk 5 aT jääb riigile kuuluvatele kinnistutele Jassi (tunnus 31701:006:0154, sihtotstarbega 100% maatulundusmaa) ja Vardi metskond 21 (tunnus 31701:001:0484, sihtotstarbega 100% maatulundusmaa). Kinnistute valitsejaks on Kliimaministeerium ning volitatud asutuseks Riigimetsa Majandamise Keskus.

Taotletava mäeeraldise teenindusmaa keskosa läbib üle 25 km² suuruse valgalaga veekogu Maidla jõgi (KKR kood VEE1098300) ning selle veekaitsevöönd (10 m) ja kalda piiranguvöönd (100 m). Taotletava mäeeraldise idapoolse lahustüki idaservast ning taotletava mäeeraldise teenindusmaa idaservast vastavalt ~3,7 m ja ~2,0 m kaugusele jääb Aandu1 maaparandussüsteem (MPS kood 4109830040040001).

Taotletava mäeeraldise idapoolse lahustüki kaguservast ning taotletava mäeeraldise teenindusmaa kaguservast vastavalt ~66,5 m ja ~61,1 m kaugusele jääb kuni 10 ha pindalaga veekogu Väike Pikklaug (KKR kood VEE2029730), kattumist selle veekaitsevööndi (1 m) ega kalda piiranguvööndiga (50 m) ei ole.

Taotletava mäeeraldise teenindusmaa lääneosas asuvad Elektrilevi OÜ alla 1 kV pingega elektriõhuliin Küla (VID kood M54559707; kaitsevöönd 2 m liini teljest), 1-20 kV pingega elektriõhuliin ADILA:KOH (VID kood K148754428; kaitsevöönd 10 m liini teljest), alajaam ja jaotusseade Hageri Raba:(Kohila) (VID kood M1692373; kaitsevöönd 2 m objektist), elektriõhuliini mastitõmmitsad või toed (VID koodid 287979509, 287979508; kaitsevööndid 1 m projektsioonist maapinnal) ning elektrimaakaabelliin 135 LK (VID kood MKL54559708; kaitsevöönd 1 m liini teljest) ning nende kaitsevööndid. Elektrilevi OÜ elektriõhuliini mastitõmmits või tugi (VID kood 285582510; kaitsevöönd 1 m projektsioonist maapinnal) jääb taotletava mäeeraldise teenindusmaa lääneosast ~1,8 m kaugusele, kattumist selle kaitsevööndiga ei esine.

Taotletav mäeeraldis külgneb kaguservas vahetult Rabivere maastikukaitsealaga (KKR kood KLO1000246). Samas kohas esineb nii taotletava mäeeraldise teenindusmaa kui ka olemasoleva

mäeeraldise teenindusmaal kattumine eelnimetatud maastikukaitsealaga kuni 0,9 m ulatuses, mujal on külgnemine vahetu. Maastikukaitseala piir on joonistatud enam-vähem taimestikust paljandatud tootmisala piiri järgi. Siiski on jäänud turbatootmisala ääristavad kraavid kohati maastikukaitseala sisse. Kaevandaja kasutab ja vajab neid kraave ja alasid mäetööde korraldamiseks ka edaspidi.

Rabivere turbatootmisala kuivendussüsteemi vesi juhitakse kahe väljalasu kaudu kirde suunas 0,1 km kauguselt mööduvasse Kiuru kraavi ning ühe väljalasu kaudu põhja suunas Maidla jõkke. Turbatootmisala kogumiskraavile, mis Keskkonnaregistri kohaselt on Maidla jõe ülemjooks, on looduskaitseaduse §37 lõige 1 alusel kehtestatud kalda piiranguvöönd laiusega 100 m veepiirist. Kuna käsitletava kraavilõigu näol on tegemist maavara kaevandamise tõttu tekkinud ja mäeeraldise piires paikneva tehisveekoguga, siis vastavalt sama paragrahvi lõikele 4 ei laiene sellele kalda piiranguvööndi piirangud kuni kaevandatud maa korrastamise kohustuse täidetuks tunnistamiseni.

Keskkonnaamet kontrollis taotleja esitatud taotlusmaterjalide vastavust maapõueseaduses (MaaPS), keskkonnaseadustiku üldosa seaduses (KeÜS), keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduses (KeHJS), keskkonnaministri 23.10.2019 määruses nr 56 „Keskkonnanõu taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnanõu taotluse ja loa andmekoosseis“ sätestatud nõuetele ning pidas andmeid piisavaks taotluse menetlemiseks.

Riigilõiv 816 eurot on tasutud 04.03.2022 riigilõivuseaduse § 136² lõike 1 punktide 1, 4 ja lõike 2 kohaselt.

Keskkonnanõu andmise taotlust on kontrollinud keskkonnaregistri maardlate nimistu volitatud töötaja (Maa-ameti 01.04.2022 kiri nr 9-3/22/5003-2, 08.04.2022 kiri nr 9-3/22/5003-4, 26.05.2022 kiri nr 9-3/22/5003-6, 17.11.2023 kiri nr 9-3/22/5003-8, 28.11.2023 kiri nr 9-3/23/17067-2) ja riigiasutus, kelle ülesanne on tagada riigi geoloogiaalane pädevus (Eesti Geoloogiateenistuse 27.01.2025 kiri nr 13-1/25-144).

2.2 Veeloa liitmine

Vee erikasutusluba L.VV/328689 kehtivusajaga 02.02.2017 kuni 03.07.2025 anti 02.02.2017 Rapla maakonnas Kohila vallas Hageri külas Rabivere turbatootmisala kinnistul (registriora nr 1181737, katastritunnus 31701:006:0850) turbakaevandusest sademevee juhtimiseks suublasse kolme väljalasuga. Vee erikasutusloa nr L.VV/328689 kaevandamisloaga nr Rapm-011 liitmisel kaotab vee erikasutusluba nr L.VV/328689 kehtivuse.

2.3 Keskkonnanõu taotluse ning otsuse eelnõu avalikustamine ning menetlusosaliste teavitamine

Keskkonnaamet kontrollis keskkonnanõu taotluse vastavust keskkonnaseadustiku üldosa seadusele maapõueseadusele, veeseadusele (edaspidi VeeS) ja keskkonnaministri 28.10.2019 vastu võetud määruse nr 56 „Keskkonnanõu taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnanõu taotluse ja loa andmekoosseis“ nõuetele. Keskkonnaamet küsis taotluse kohta lisateavet 13.06.2022, milles paluti lisaks esitada ka eksperthinnang, milles selgitatakse välja kraavide süvendamisest avalduv mõju ja selle ulatus Natura ala kaitse-

eesmärgiks olevale rabakooslusele, kuna turbatootmiseks kraavide süvendamine põhjustab Natura alalt vee suuremat äravoolu. Rabivere tootmisala kuivendusemõju eksperthinnang esitati 26.06.2023 . Keskkonnaamet palus keskkonnaloa muutmise taotlust täiendada 12.10.2023 . Täiendatud keskkonnaloa muutmise taotlus esitati 09.11.2023 . Keskkonnaamet pidas esitatud materjale piisavaks ja võttis keskkonnaloa muutmise taotluse 15.12.2023 menetlusse (registreeritud KOTKAS-s kirja nr DM-119595-16 all).

Keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (edaspidi KeÜS) § 44 kohaselt vaadatakse keskkonnaloa taotlus läbi avatud menetluses, välja arvatud seadusega sätestatud juhul. KeÜS § 59 lg 4 kohaselt vaadatakse keskkonnaloa muutmise taotluse läbi keskkonnaloa andmiseks sätestatud korras va loa omaja andmete muutmisel või § 59 lg 5 sätestatud juhtudel kui muutmise ei mõjuta keskkonnariski suurust, keskkonnaloa muutmise ei toimu keskkonnamõju hindamist ning puudub muu oluline avalik huvi avatud menetluse läbiviimiseks või keskkonnohu vältimiseks.

Keskkonnaameti hinnangul on tegemist keskkonnaloa muutmise, mis võib mõjutada keskkonnariski suurust. Lähtudes eeltoodust kohaldatakse keskkonnaloa muutmise menetlusele avatud menetluse sätteid.

KeSÜ § 47 lg 1 ja 2 kohaselt avaldab keskkonnaloa andja avatud menetluse korral keskkonnaloa taotluse esitamise kohta viivitamata teate ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ja kohalikus või maakondlikus ajalehes. Teate võib jätta kohalikus või maakondlikus ajalehes avaldamata, kui kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi.

KeÜS § 47 lg 2 kohaselt tuleb Keskkonnaametil avaldada keskkonnaloa muutmise taotluse menetluse algatamise teade ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ja kohalikus või maakondlikus ajalehes. Keskkonnaamet hindab keskkonnahäiringut väikeseks, kuna keskkonnaloa lubatud tegevused jäävad samaks. Lähtuvalt eelnevast jättis Keskkonnaamet kohalikus ja maakondlikus ajalehes teate avaldamata. Lisaks teavitas Keskkonnaamet keskkonnaloa muutmise algatamisest piirinaabreid (KeÜS § 46 lg 1 p1).

KeÜS § 46 lg 1 alusel teavitas 15.12.2023 kirjaga nr DM-119595-17 Keskkonnaamet keskkonnaloa muutmise menetluse algatamisest isikuid, keda keskkonnaloa muutmise menetlus ilmselt puudutab. Huvitatud isikul ja isikul, kelle õigusi võib kavandatav tegevus puudutada, on õigus esitada ettepanekuid ja vastuväiteid keskkonnaloa taotluse kohta menetluse jooksul ja eelnõu kohta määratud tähtaja jooksul. Ettepanekuid ja vastuväiteid huvitatud isikute poolt ei laekunud.

Keskkonnaamet avalikustas KeÜS § 47 lg 2 alusel 15.12.2023 teate nõuetekohase keskkonnaloa taotluse alusel loa muutmise menetluse algatamisest ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded. Avalikustatud teate kohta arvamusi ei laekunud.

KeÜS § 49 lg 6 kohaselt saatis Keskkonnaamet 15.12.2023 kirjaga nr DM-119595-18 Rapla Turvas OÜ keskkonnaloa muutmise taotluse Kohila Vallavalitsusele arvamuse avaldamiseks. MaaPS § 49 lg 6 sätestab, et kaevandamisloa andja saab kaevandamisloa taotluse arvamuse

saamiseks kavandatava kaevandamiskoha kohaliku omavalitsuse üksusele, kes esitab oma arvamuse kirjalikult kahe kuu jooksul taotluse saamisest arvates. Arvamuse esitamine ei piira kohaliku omavalitsuse üksuse õigust esitada edasise menetluse käigus täiendavaid seisukohti. HMS § 16 lg 2 sätestab, et kui teine haldusorgan ei ole arvamust määratud tähtjaks andnud ega tähtaega pikendanud, võib taotluse lahendada teise haldusorgani arvamusega. Kohila Vallavalitsus saatis 30.01.2024 Kohila Vallavolikogu 25.01.2024 otsuse nr 9, milles nõustuti keskkonnaloa Rapm-011 muutmise tingimusel, et tagatud on Maidla jõe hea seisund.

KeÜS § 48 lg 1 alusel saatis Keskkonnaamet XX.10.2025 kirjaga nr DM-119595-XX Rapla Turvas OÜ ja Kohila Vallavalitsusele keskkonnamõju hindamise eelhinnangu eelnõu tutvumiseks ning arvamuse avaldamiseks. Loa omajal ja kohalikul omavalitsusel ei olnud eelnõu kohta ettepanekuid ja vastuväiteid.

Muudetud keskkonnaloa eelnõu ja keskkonnaloa muutmise otsuse eelnõu saadeti XX.10.2025 kirjaga nr DM-119595-XX tutvumiseks ning arvamuse avaldamiseks. Loa omajal ja kohalikul omavalitsusel ei olnud eelnõude kohta ettepanekuid ja vastuväiteid.

Keskkonnaamet avalikustas KeÜS § 47 lg 6 alusel XX.XX.2025 teate keskkonnaloa muutmise eelnõu ja keskkonnaloa muutmise korralduse eelnõu valmimisest ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded. Avalikustamisest tulenevaid vastuväiteid keskkonnaloa eelnõu osas laekus/ei laekunud.

Keskkonnaamet teeb muudetud keskkonnaloa teatavaks tulenevalt KeÜS § 58 lg-st 3 teate avaldamisega väljaandes Ametlikud Teadaanded.

3. KAALUTLUSED

3.1. Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle otsustamine

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi *KeHJS*) § 3 lg 1 p 1 kohaselt hinnatakse keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusluba või selle muutmist ning tegevusloa taotlemise või muutmise põhjuseks olev kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju.

KeHJS § 11 lg 2 kohaselt vaatab loa andja tegevusloa taotluse läbi ning teeb otsuse kavandatava tegevuse keskkonnamõju hindamise algatamise või algatamata jätmise kohta KeHJS § 6 lg 1 nimetatud tegevuse korral õigusaktis sätestatud tegevusloa taotluse menetlemisaja jooksul ning KeHJS § 6 lg 2 nimetatud valdkondade tegevuse ja KeHJS § 6 lg 2¹ viidatud tegevuse korral õigusaktis sätestatud tegevusloa taotluse menetlemisaja jooksul, kuid hiljemalt 90. päeval pärast KeHJS § 6¹ lg 1 loetletud teabe saamist.

Rabivere turbatootmisala mäeeraldise pindala on 136,94 ha ning taotletava teenindusmaa pindala 162,94 ha. Rabivere turbatootmisalal on turvast kaevandatud ligikaudu 40-50 aastat.

KeHJS § 6¹ lg 3, § 11 lg 2 ja 4 kohaselt tuleb KeHJS § 6 lg 2 nimetatud valdkondade tegevuse ja KeHJS § 6 lg 2¹ viidatud tegevuse korral anda eelhinnang ja otsustada KMH algatamise või

algatamata jätmise üle.

Rapla Turvas AS tegevus kuulub KeHJS § 6 lg 2 p 2 ja 18 nimetatud valdkonda. Määruse nr 224 § 3 p 11 kohaselt tuleb anda KMH eelhindang, kui toimub turba kaevandamine kuni 150 hektari suurusel alal.

Taotletav tegevus ei ole keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi *KeHJS*) § 6 lg 1 kohaselt olulise keskkonnamõjuga tegevus. Keskkonnamõju hindamise (edaspidi *KMH*) vajalikkuse eelhindang tuleb Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ (edaspidi *määrus nr 224*) § 3 p 11 kohaselt tuleb anda KMH eelhindang, kui toimub turba kaevandamine kuni 150 hektari suurusel alal.

Samas sätestab KeHJS § 11 lõige 6, et kui kavandatava tegevusega kaasneb eeldatavalt oluline keskkonnamõju, jätab otsustaja selle keskkonnamõju hindamise algatamata, kui käesoleva seaduse § 6 lõikes 3 esitatud kriteeriumidele tugineva hinnangu tulemusena selgub, et kavandatava tegevuse keskkonnamõju on juba keskkonnamõju hindamise või keskkonnamõju strateegilise hindamise käigus asjakohaselt hinnatud ja otsustajal on tegevusloa andmiseks piisavalt teavet. Sellest tulenevalt antakse lähtuvalt KeHJS § 6 lõikes 5 sätestatud hinnang, kas keskkonnamõju on asjakohaselt hinnatud ning kas otsustajal on piisavalt teavet tegevusloa väljastamiseks.

Rabivere turbatootmisala piirneb edelast, lõunast ja kagust Rabivere loodusalaga (EELIS kood RAH0000560), mille alale jääb Rabivere maastikukaitseala (EELIS kood KLO1000246). Määruse nr 224 § 15 lg 8 kohaselt tuleb anda KMH eelhindang sellisele tegevusele, mis ei ole otseselt seotud ala kaitsekorraldusega või ei ole selleks otseselt vajalik, kuid mis võib üksi või koostoimes muu tegevusega eeldatavalt mõjutada Natura 2000 võrgustiku ala või kaitstavat loodusobjekti.

Rabivere turbatootmisala vee erikasutuse keskkonnamõju taotlemise käigus viidi läbi keskkonnamõju hindamine (edaspidi *KMH*) OÜ Agenda poolt 2015. aastal („Rabivere turbatootmisala kuivendamise ning kuivendamisvee suublasse juhtimise keskkonnamõju hindamise aruanne“, töö nr 15-065). Keskkonnaamet kiitis antud aruande heaks 24.05.2016 kirjaga nr 6-3/16/545-8.

Ettevõtte esitas OÜ Inseneribüroo STEIGER poolt koostatud eksperthinnangu „Keava turbatootmisala kuivendamise mõju Kõnnumaa maastikukaitsealale ja Rabivere turbatootmisala kuivenduse mõju Rabivere maastikukaitsealale“^[1] (Tallinn 2023, töö nr 23/4280, edaspidi *eksperthinnang*).

Keskkonnaamet jättis Hagudi maardla Rabivere turbatootmisala keskkonnamõju nr Rapm-011 muutmise taotlusele e keskkonnamõju hindamise algatamata 01.09.2025 kirjaga nr DM-119595-28.

Eelhindamise tulemusena järeldab Keskkonnaamet, et kavandataval tegevusel puudub oluline keskkonnamõju, mistõttu KMH algatamine ei ole vajalik alljärgnevatel põhjustel:

1. Rabivere turbatootmisala kuivendamise ning kuivendusvee suublasse juhtimise

- keskkonnamõju hindamise aruandes nimetatud leevendavate meetmete rakendamisel ebasoodne mõju Natura 2000 aladele ja kaitstavatele loodusobjektidele puudub;
2. eelhindamise tulemusena selgus, et leevendusmeetmete kasutamisel eeldatavalt ei ületata kaevandamisel piirmäärasid müra ja õhusaaste osas;
 3. eelhindamise tulemusena selgus, et kaevandamine ei mõjuta väljakujunenud põhjaveerežiimi, kuna Rabivere turbatootmisala kuivendamine on seotud soosetete ja joogiks kõlbmatu sooveega ning turbalasundi lamamiks on valdavalt suhteliselt vettpidav saviliiv, siis ei mõjuta kuivendustegevus põhjavee kvaliteeti ega –režiimi.
 4. eelhindangu tulemusel selgus, et eesvoolude vee kvaliteeti ei mõjutata oluliselt, kuna Rabivere turbatootmisala mäeeraldise pindala (112,72 ha) moodustab Maidla jõe valgala pindalast (78,8 km²) ~1,4%. Seega on turbatootmisala mõju Maidla jõe väike. 6. karjääri laiendamisel looduslik maastik kaevandamistööde käigus hävib (kuigi tegemist on juba varasemalt kaevandamisega rikutud alaga), kuid see on kvalitatiivselt hiljem taastatav maa-ala korrastamisega.

Seega ei ole alust käesoleva korralduse andmisel hinnata keskkonnamõju, kuna eelhindangu käigus selgus, et varasemalt on KMH käigus hinnatud keskkonnamõjud ja keskkonnavalua muutmiseks on piisavalt informatsiooni.

3.2. Kaalutlused keskkonnavalua muutmisel

Korralduse otsustava osa punktiga 1.1 muudetav keskkonnavalua nr Rapm-011 annab selle omanikule aadressil Rapla maakond Kohila vald Hertu küla Rabivere turbatootmisala kinnistu (registriora nr 1181737, katastritunnus 31701:006:0850) ja Vardi metskond 121 (registriora 11726650, katastritunnus 31701:001:0484) õiguse alljärgnevalt:

- maavara kaevandamiseks
- vee erikasutuseks

KeÜS § 41 lg 4 sätestab, et kui tegevused on omavahel ruumiliselt või tehnoloogiliselt seotud, antakse nendeks tegevusteks üks keskkonnavalua. Rapla Turvas OÜ põhitegevusalaks on turba tootmine (EMTAK: 08921). Ettevõtte põhitegevusega ehk turba tootmisega kaasneb vee erikasutus kuivendusvee/sademevee suublasse juhtimisega, seega on tegevused seotud omavahel nii ruumiliselt kui tehnoloogiliselt.

KeÜS § 62¹⁰ lg 2 sätestab, et enne 2020. aasta 1. jaanuari välja antud jäätmeloa, vee erikasutusloa, veeloa, õhusaasteloa ja kaevandamisloa vormistab loa andja mõistliku aja jooksul KeÜS § 53 lg 3 alusel kehtestatud andmekoosseisuga keskkonnavalua. Kuna turba tootmisalalt liigvee suublasse juhtimine kaasneb maavara kaevandamisega vormistab Keskkonnaamet Rapla Turvas OÜ vee erikasutuseks ning maavara kaevandamiseks ühtse keskkonnavalua nr Rapm-011. Vee erikasutusloas toimub Rabivere turbatootmisalalt kuivendusvee suublasse juhtimine läbi kolme väljalasu.

3.2.1. Maavara kaevandamine

Käesolevaga muudetakse Rapla Turvas OÜ-le antud Rabivere turbatootmisala keskkonnavalua nr

RAPM-011. Rabivere turbatootmisala keskkonnaluba pikendatakse 30 aasta võrra ja sellega liidetakse veeluba.

Keskkonnanaloa nr Rapm-011 alusel (luba kehtiv kuni 03.07.2025, menetluse käigus pikendatud kuni 03.07.2026) kaevandab OÜ Rapla Turvas Hagudi turbamaardla põhjaosas Rabivere turbatootmisala mäeeraldisel, mille pindala on 136,94 ha ning taotletava teenindusmaa pindala 154,24 ha vähelagunenud ja hästilagunenud turvast maavara plokkide 1 aT, 2 aT ja 5 aT kontuurides maksimaalse aastase kaevandamise mahuga 8 tuh t. Maavara kasutusotstarbeks on põllumajandus. Kaevandatud maa kasutamise otstarve on taastuv soo.

Maakatastriseaduse § 182 lg 4 sätestab, et katastriüksusele, millele on välja antud maavara kaevandamise luba, määratakse kaevandamisloast tulenev mäetööstusmaa või turbatööstusmaa sihtotstarve.

Nõuded maavara kaevandamisele

Loa andja kandis keskkonnanaloa kõrvaltingimuste tabelisse kõik Rabivere turbatootmisala keskkonnanaloa nr Rapm-011 muutmise taotlusele keskkonnamõju hindamise algamata jätmise otsuses keskkonnahäiringute leevendamiseks välja pakutud keskkonnameetmed.

3.2.2. Vee erikasutus

3.2.2.1. Lubatav tegevus

Korralduse otsustava osa punkt 1.2 annab õiguse turbatööstusmaalt sademevee suublasse juhtimiseks (VeeS § 187 p 6).

3.2.2.2. Nõuded sademevee juhtimiseks suublasse

VeeS § 2 lg 2 koostoimes keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 41 lg 1 p 1 on vee erikasutuse aluseks keskkonnaluba.

Veeluba on kohustuslik, kui juhitakse sademevett suublasse jäätmekäitlusmaalt, tööstuse territooriumilt, sadamaehitiste maalt, turbatööstusmaalt ja muudest kohtadest, kus on saastatuse risk või oht veekogu seisundile (VeeS § 187 p 6). Ettevõtte juhib turbatööstusmaalt sademevett suublasse Rapla maakonnas Kohila vallas Hertu külas Rabivere turbatootmisala (registriosa nr 1181737, katastritunnus 31701:006:0850) ja Vardi metskond 121 (registriosa 11726650, katastritunnus 31701:001:0484) kinnistutelt. Ettevõttele on väljastatud 02.02.2017 vee erikasutuseks keskkonnaluba Keskkonnaameti Lääne regiooni juhataja korraldusega nr 1-3/17/258 „Vee erikasutusloa andmine“.

Rabivere turbatootmisala kuivendusveed juhitakse tootmisala kirdeosast kahe väljalaskmega (RA201 ja RA202) Kiurukraav (Eesti Looduse Infosüsteemi (edaspidi *EELIS*) kood VEE1097802) ja Suurraba kraav (EELIS kood VEE1097801). Tootmisala lääneosast juhitakse kuivendusveed ühe väljalaskme (RA200) kaudu Maidla jõkke (EELIS kood VEE1098300).

VeeS § 18 lg 2 kohaselt ei peeta heitveeks sademevett, kaevandusvett, karjäärivett, jahutusvett, maaparandussüsteemis voolavat vett ega vesiviljeluses ja hüdroenergia tootmises kasutatavat vett.

VeeS § 130 lg 2 (jõustus 01.10.2019) alusel kehtestatud keskkonnaministri 08.11.2019 määruse nr 61 „Nõuded reovee puhastamise ning heit-, sademe-, kaevandus-, karjääri- ja jahutusvee suublasse juhtimise kohta, nõuetele vastavuse hindamise meetmed ning saasteainesisalduse piirväärtused“ (edaspidi *määrus nr 61*) § 7 lg 7 kohaselt on sademeveele kohustuslik loaga määrata vähemalt heljumi- ja naftasaaduste sisalduse ning biokeemilise hapnikutarbe piirväärtused koos vastava seirekohustusega. Muud määruse nr 61 lisas 1 nimetatud saastenäitajate piirväärtused ja seirenõuded määratakse loas sademevee päritolu ja riskihinnangu põhjal. Turbakaevandusest ärajuhitavale sademeveele on kohustuslik loaga määrata lisaks § 7 lõikes 7 nimetatule ka üldlämmastiku ja üldfosfori sisalduse piirväärtused koos vastava seirekohustusega.

Suublasse juhitav sademevesi peab vastama määruse nr 61 lisas 1 toodud piirväärtustele (VeeS § 129 lg 4). Sademeveekanaliseerimisest tohib sademeveelaskme kaudu suublasse juhtida sademevett, mille saastenäitajad ei ületa määruse nr 61 lisas 1 sätestatud piirväärtusi, mis kehtivad reoveekogumisala kohta, mille koormus on 2000–9999 inimekvivalenti (edaspidi *ie*), välja arvatud heljumisisaldus, mis ei tohi ületada 40 mg/l ja naftasaaduste sisaldus, mis ei tohi ületada 5 mg/l (määrus nr 61 § 7 lg 1).

Määruse nr 61 kohaselt kohalduvad turbakaevandusest ärajuhitavale sademeveele § 7 lg 1 nimetatud piirväärtused (BHT₇ – 15 mg/l, Püld – 1 mg/l, Nüld – 45 mg/l).

Rabivere turbatootmisalalt ärajuhitavas sademevees mõõdetud näitajate väärtused ei ole ületanud (2019-2023) keskkonnaloaga kehtestatud saasteainete piirväärtuseid. Väljalaskmetes esineb madalaid pH väärtusi aga pH madalad väärtused on looduslikes rabades tavapärased. Lisaks võib ajutiselt mõjutada pH tulemusi kraavivõrgustiku puhastus (OÜ Inseneribüroo STEIGER seire protokollid[\[2\]](#)).

Keskkonnaloa tabelist V4 soovitakse välja jätta pH ning jätta see tabelisse V7. Ettevõtte on esitanud selleks järgmise põhjenduse: soosetete vesi on looduslikult madala pH väärtusega, mistõttu sellele piirväärtuste kehtestamine ei ole asjakohane. Siiski, kuna turbatootmisalalt ärajuhitav vesi moodustub peamiselt sademeveest, siis selle pH on üldjuhul >6. Madalamad pH väärtused võivad esineda madala veeseisu ajal (vihmavee osakaal väiksem tavapärasest) või vahetult pärast kraavide kaevamist/puhastamist. Keskkonnaamet nõustub eelnimetatud põhjendusega ja eemaldab tabelist V4 pH, kuid jätab selle tabelisse V7.

Turbatootmisalalt ärajuhitava kuivendusvee aasta keskmised arvutuslikud kogused on järgmised – Maidla jõkke juhitakse 171 000 m³/aastas, Kiurukraavi juhitakse 108 000 m³/a ning Suurraba kraav 77 000 m³/aastas. Kuna turbatootmisalalt ärajuhitav vesi moodustub peamiselt sademete ja lume sulamise veest, siis sõltub aastaringne vee hulga kõikumine sademete hulgast

ja ilmastikust.

Settetiikide asemel kasutatakse Rabivere turbatootmisalal heljumi väljasetitamiseks vastavalt rajatud lai kraave. Need on projekteeritud nii, et vee voolukiirus püsib madalana ning enne eesvoolu jõudmist läbib vesi piisavalt pika maa, et heljum jõuaks välja settida. KMH aruande leevendusmeetmete leevendusmeetmena on märgitud, et kraavide puhastustööde tegemiseks tuleb valida minimaalse vooluveehulgaga periood, mis annab kõige efektiivsema tulemuse. Ilmastikutingimuste arvestamine raskendab küll tööde planeerimist, kuid vähendab oluliselt turbaosakeste kannet eesvoolu.

Vee erikasutaja peab tagama vee juhtimisel suublasse loaga seatud piirmääradele vastavuse. Veeproovide mittevastavuse korral tuleb loa omajal kasutusele võtta asjakohased meetmed, tagamaks sademevee vastavuse loas kehtestatud piirmääradeni. Reostusnäitajate seire tulemuste mittevastavusel loas kehtestatud piirmääradele on loa andjal õigus esitada loa saajale rangemad nõuded ja/või täiendavad tingimused.

3.2.2.3. Proovivõtu- ja analüüsinõuded

Kui hinnatakse sademevee saasteainete sisaldust, määratakse suublasse juhitava kasutatud vee proovivõtu sagedus loaga (määrus nr 61 § 16 lg 1).

Proovivõtu sagedus ja koht sademevee korral saastenäitajate määramiseks täpsustatakse loas. Sademevee proove tuleb võtta vähemalt üks kord aastas, kuid loa andja ei tohi loaga määrata proovivõtu sageduseks rohkem kui üks kord kvartalis. Loa omaja võib vajaduse korral võtta proove sagedamini, kui on loaga nõutud, ja arvestada kvartali jooksul võetud proovide keskmist tulemust (määrus nr 61 § 16 lg 5). Kuivendusvee väljalaskmete proovi võtmise sageduseks määratakse üks kord poolaastas, kui on turbatootmise aktiivne periood (II ja III kvartal).

Esinduslikke proove peab olema võimalik võtta suublasse juhitivast sademeveest (määrus nr 61 § 14 lg 2).

Proovi võtmisel tuleb tagada proovi esinduslikkus ning proovi võtmine peab vastama VeeS § 236 lg 7 alusel kehtestatud proovivõtumeetoditele (määrus nr 61 § 14 lg 6).

Sademeveeproov tuleb võtta vooluhulgaga proportsionaalse või ajas keskmistatud proovina (määrus nr 61 § 14 lg 8). Loa omaja võetav sademevee omaseire proov võib olla punktproov, kui see on võetud 30 minuti jooksul pärast sademevee äravoolu algust (määruse nr 61 § 14 lg 9).

Keskkonnaloaga nõutav omaseire kuulub veeuuringu alla. Veeuuring VeeS tähenduses on vee, vee-elustiku, veekogu põhjasette, pinnase ja reoveesette ning naftasaaduste ja muude saastavate ainete proovi võtmine ja analüüsimine veeseisundi hindamise, saastatuse kindlakstegemise, veeloa taotluse ja selle lisade kontrollimise, veeloa omaja üle tehtava kontrollseire, keskkonnatasu arvutamise ning veeloga nõutava omaseire eesmärgil (VeeS § 236 lg 2).

Kui proove võetakse veeuuringu või joogiveeuuringu käigus, peab proovivõtja olema atesteeritud vastavas valdkonnas käesoleva paragrahvi lõike 5 alusel kehtestatud korra kohaselt,

kasutama veeuuringu või joogiveeuuringu eesmärgiga sobivaid mõõte- ja proovivõtuvahendeid ning järgima asjakohast mõõtemetoodikat (VeeS § 243 lg 1). Atesteerimisele kuuluvad proovivõtuvaldkonnad määrab ning proovivõtjale esitatavad nõuded, õppeprogrammi, atesteerimise korra, atesteerimistunnistuse vormi ja atesteerimiskomisjoni töökorra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega „Atesteerimisele kuuluvad proovivõtuvaldkonnad, proovivõtjale esitatavad nõuded, õppeprogramm, atesteerimise kord, atesteerimistunnistuse vorm ja atesteerimiskomisjoni töökord“ (VeeS § 243 lg 5). Sademevee valdkond ei ole nimetatud määruses välja toodud. Valdkonnas, milles proovivõtjaid ei atesteerita, peab proovivõtja proovivõtul järgima asjaomase proovivõtuvaldkonna tunnustatud meetodit ja tagama, et saadud tulemuste jälgitavus on tõendatud (VeeS § 243 lg 2).

Sademevee seirearuanded tuleb esitada KOTKAS-s.

Kui seire tulemusel või muul viisil selgub, et keskkonnaloaga lubatud tegevusega kaasneb keskkonnoaht või oluline keskkonnoahäiring, võib Keskkonnaamet KeÜS § 59 lg 1 p 2 alusel algetada keskkonnoaloa muutmise menetluse, et seada täiendavaid tingimusi või piiranguid. Täiendavalt on Keskkonnaametil KeÜS § 62 lg 2 p 2 alusel õigus keskkonnoaluba kehtetuks tunnistada juhul, kui loa omaja ei täida loaga või õigusaktiga sätestatud nõudeid.

3.2.2.4. Kaalutlus veemajanduskava rakendamiseks

Rabivere turbatootmisala kuivendusveed juhitakse tootmisala kirdeosast kahe väljalaskmega (RA201 ja RA202) Kiurukraav (EELIS kood VEE1097802) ja Suurraba kraav (EELIS kood VEE1097801). Tootmisala lääneosast juhitakse kuivendusveed ühe väljalaskme (RA200) kaudu Maidla jõkke (EELIS kood VEE1098300).

Maidla jõel on moodustatud keskkonnaministri 16.04.2020 määruse nr 19 "Pinnaveekogumite nimekiri, pinnaveekogumite ja territoriaal mere seisundiklasside määramise kord, pinnaveekogumite ökoloogiliste seisundiklasside kvaliteedinäitajate väärtused ja pinnaveekogumiga hõlmamata veekogude kvaliteedinäitajate väärtused" (edaspidi *määrus nr 19*) lisas 1 vooluveekogum Maidla (1098300_1). Rabivere turbatootmisala kuivendusveed juhitakse Maidla vooluveekogumisse. Keskkonnaministri 07.10.2022 käskkirjaga nr 357 „Veemajanduskavad ja meetmeprogramm lisadega“ [\[3\]](#) (2022-2027) on kinnitatud Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava 2022-2027 (edaspidi *VMK*). VMK kohaselt on Maidla vooluveekogumi seisund hinnatud kesiseks. Veemajanduskomisjonile esitatud seletuskirja lisatabel Eesti pinnaveekogumite seisundi 2022. a vahehinnangu kohta „Eesti veekogumite koondseisundi, ökoloogilise seisundi või ökoloogilise potentsiaali ja keemilise seisundi 2022.a. ajakohastatud hinnang“ kohaselt oli Maidla (1098300_1) koondseisund 2022. aastal kesine [\[4\]](#). Ökoloogilise seisundi kesise seisundi põhjuseks on paisrajatised ja jõesängi muutmine.

Kiurukraavil ja Suurraba kraavil ei ole moodustatud vooluveekogumeid.

VeeS § 31 punkti 2 kohaselt tuleb vältida veeökosüsteemide, nendest sõltuvate maismaaökosüsteemide ja märgalade seisundi halvenemist ning parandada nende seisundit. VeeS § 32 lõike 1 kohaselt on pinnavee kaitse eesmärk pinnaveekogumite, sealhulgas tehisveekogumite, tugevasti muudetud veekogumite ning pinnaveekogumiga hõlmamata

veekogude, sealhulgas territoriaalmere, vähemalt hea seisund. VeeS § 129 lõike 5 ja määruse nr 61 § 10 lõike 1 kohaselt määratakse suubla seire keskkonnaloas.

Ettevõtte on teostanud Maidla jõel suubla seiret enne ja pärast raba kuivendusvee sissevoolu (Rabavere kuivendusvee väljalask 1). Seire andmete põhjal (2019-2024) pole olulist mõju Maidla vooluveekogumi veekvaliteedile märgata. Ettevõtte poolt teostatud suubla seiret andmete põhjal on märgata saasteainete kontsentratsioonide vähest tõusu, kuid muutused ei ole olnud suured ning püsivad.

Selleks et jälgida (ning vajadusel meetmeid rakendada), kuidas turbatööstusmaalt sademevee juhtimine vooluveekogumit mõjutab, tuleb jätkata suubla seiret Maidla jões, täpsemalt Maidla vooluveekogumis, üleval ja allpool Rabivere turbatootmisala kuivendusvee sissevoolu. Seiret tuleb teostada kaks kord aastas. Üks kord tootmise maksimaalvõimsuse juures juunis või juulis ja üks kord tootmishooaja lõppedes sügisel. Seiret tuleb teostada kvaliteedinäitajate osas, mis on esitatud keskkonnaministri määruse nr 61 § 10 lõikes 3.

Rabivere kuivendusvee väljalaskmetele 2 ja 3 ei seata suublaseire kohustust, kuna Suurraba kraav ei suubu Maidla jõkke.

Juhul kui seire tulemuste põhjal selgub, et sademevee juhtimisega turbatööstusmaalt halveneb Maidla jõe seisund on loa andjal õigus nõuda täiendavate meetmete kasutusele võtmist (rajada lisaks settebasseinid), rangemate nõuete määramist ja suubla seire tingimuste muutmist. VeeS § 33 lõige 3 kohaselt tuleb pinnaveekogumiga hõlmamata veekogudes vältida prioriteetsete ainete, prioriteetsete ohtlike ainete, teatavate muude saasteainete ja vesikonnaspetsiifiliste saasteainete piirväärtuste ületamist ning vee kasutamiseks ja elustiku kaitseks vajalike kvaliteedinäitajate halvenemist. Seega kui peaks täiendavate uuringute või seire käigus selguma, et sademevee juhtimisega turbatööstusmaalt halveneb Kiurukraavi ja Suurraba kraavi seisund on loa andjal õigus nõuda täiendavate meetmete kasutusele võtmist (rajada lisaks settebasseinid) ja suubla seire tingimuste muutmist.

3.2.2.5. Keskkonnatasu rakendamine

Keskkonnatasude seaduse (edaspidi *KeTS*) § 31 lg 1 alusel on keskkonnatasu arvutamise kohustus loodusvara kasutajal, saasteainete veekogusse, põhjavette või pinnasesse heitjal. Saasteainete heitmisel veekogusse, põhjavette või pinnasesse rakendatakse *KeTS* § 17. Arvutustes tuleb lähtuda *KeTS* § 32 lg 6, mille kohaselt saastetasu arvutatakse mõõdetud või arvutatud saasteainete koguste järgi. Saastetasu arvutamisel võetakse aluseks suublasse juhitud saasteainete kogus, mis saadakse läbi kvartaalse tegeliku sademevee voolhulga ja suublasse juhitud saasteainete kontsentratsiooni korrutise.

Isik esitab andmed suublasse juhitava vee kohta deklaratiivselt (*KeTS* § 33³ lg 1). Keskkonnatasu deklaratsioon esitatakse hiljemalt aruandekvartalile järgneva kuu 17. kuupäevaks keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS. Keskkonnatasu arvutus tuleb esitada ka juhul, kui reaalselt keskkonnakasutust pole toimunud.

Saastetasu ei nõuta, kui *KeTS* § 17 lõikes 1 nimetatud aineid ja ühendeid heidetakse

veekogusse, põhjavette või pinnasesse sademeveega sademeveekanaliseerimise kaudu ning see vesi vastab veeseaduse alusel KeTS § 17 lõike 1 punktides 1–7 ja 9 nimetatud ainete ja ühendite osas kehtestatud keskmistele piirväärtustele.

KeTS § 32 lg 6² kohaselt juhul, kui keskkonnaloas on sätestatud kohustus korraldada suublasse juhitava vees sisalduvate saasteainete seiret harvemini kui üks kord kvartalis, arvutatakse saastetasu selle aruandekvartali kohta, mil seiret ei teostata, viimaste saastetasu arvutamise aluseks olnud seiretulemuste alusel.

3.3 Täiendavad kaalutlused keskkonnaloa muutmisel

MaaPS § 1 lõike 3 kohaselt kohaldatakse kaevandamisloa andmise ja muutmise menetlusele HMS avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi. MaaPS § 1 lõike 4 järgi kohaldatakse maavara kaevandamise keskkonnaloa andmise ja muutmise menetlusele KeÜS 5. peatükki, arvestades MaaPS-i erisusi.

MaaPS § 48 kohaselt annab kaevandamise keskkonnaloa Keskkonnaamet.

MaaPS § 49 lõike 1 kohaselt esitab taotleja kaevandamise keskkonnaloa saamiseks loa andjale taotluse.

MaaPS § 66 lõike 2 punkti 2 kohaselt võib muuta kaevandamisluba, kui loa omaja taotleb kaevandamisloa kehtivusaja pikendamist. MaaPS § 67 lõike 1 kohaselt, kui kaevandamisloa kehtivusaja jooksul ei ole kaevandatavat maavara mäeeraldise piires täielikult ammendatud või kaevandatud maa ei ole korrastatud, pikendab kaevandamisloa andja loa omaja taotluse alusel loa kehtivust aja võrra, mis on vajalik maavara ammendamiseks. Turba kaevandamise lubade kehtivust võib pikendada 30 aasta kaupa kuni kaevandatava maavara ammendumiseni.

Käesoleval juhul taotletakse loa kehtivusaja pikendamist 30 aasta võrra.

Turba kaevandamiseks on lubatud kaevandamisluba anda üksnes kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade nimekirja või kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja kantud alale või maardlale. Kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja kantakse turbamaardla või selle osa või muu turbaala, mis on inimtegevusest mõjutatud ja mis ei oma eeldatavalt olulist looduskaitseväärtust. Rabivere turbamaardla Rabivere turbatootmisala laiendus on kantud keskkonnaministri 27.12.2016 määruse nr 87 „Kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade ning kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja“ §-s 3 nimetatud kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade nimekirja. Kuna kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalad tuleb korrastada, on mõistlik sealt enne kaevandamisväärtuse maavara varu väljata.

Sellest tulenevalt on otstarbekas Rabivere turbatootmisala laiendusel kaevandamisega jätkata ja keskkonnaloa pikendamine 30 aasta võrra on põhjendatud, vältimaks uute alade avamise Vajadust ning lootes, et 30 aasta pärast saab kaevandamisega rikutud ja mahajäetud ala korrastada.

Töö on vormistatud Rabivere turbamaardla Rabivere turbatootmisala laienduse jääkvaru uuringu aruandena (varu seisuga 30.06.2023), mis on kättesaadav Eesti Geoloogiafondist (EGF 9796).

KeÜS § 41 lõike 4 alusel antakse üks keskkonnaluba, kui tegevused on omavahel ruumiliselt või tehnoloogiliselt seotud. Rapla Turvas OÜ soovib vee erikasutuse keskkonnaloa liita maavara kaevandamiseks antud keskkonnaloga, kuivõrd tegevused on omavahel ruumiliselt ja tehnoloogiliselt seotud.

MaaPS § 49 lõike 6 kohaselt saadab keskkonnaloa andja kaevandamise keskkonnaloa taotluse arvamuse saamiseks kavandatava kaevandamiskoha kohaliku omavalitsuse üksusele, kes esitab oma arvamuse kirjalikult kahe kuu jooksul taotluse saamisest arvates. Kooskõlas MaaPS § 49 lõikega 6 edastas Keskkonnaamet Rabivere turbatootmisala laienduse keskkonnaloa nr Rapm-011 muutmise taotluse 15.12.2023 kirjaga nr DM-119595-18 Kohila Vallavalitsusele arvamuse avaldamiseks, tähtajaga 18.02.2024. Kohila Vallavalitsus esitas oma otsuse 30.01.2024 kirjaga 1-2/9 (registreeritud KOTKAS-es 30.01.2024 numbriga DM-119595-19). Kirjas edastati Kohila Vallavolikogu 25.01.2024 otsus nr 9 millega nõustuti loa muutmise taotlusega tingimuslikult.

MaaPS § 50 lõike 6 kohaselt tuleb taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava, kui kaevandamise käigus tekib kaevandamisjätmeid, mida ladustatakse mäeeraldise teenindusmaal, mis ei ole jäätmeoidla jäätmeseaduse § 35² tähenduses. MaaPS § 50 lõike 3 kohaselt peab taotluse seletuskiri sisaldama andmeid kaevandamise käigus tekkivate kaevandamisjätmete kohta. Rabivere turbatootmisala laienduse keskkonnaloa nr RAPM-011 muutmise taotluse seletuskirja kohaselt kaevandamisjätmeid ei teki. Rabivere turbatootmisala laiendus on töös olev mäeeraldis ning sellest tulenevalt on kogu alal sugekiht ja kännud eelnevalt juba eemaldatud. Laiendataval kaevandamisega rikutud ja korrastamata alal ei ole samuti kaevandamisjätmeid.

Tootmisalale on rajatud kuivendussüsteem, väljaveoteed ja muu vajalik taristu. Loa taotluse kohaselt on kogu materjal kasutatav ja turba tootmisel jätmeid ei teki. Eelnevale tuginedes ei ole antavale keskkonnaloele jätmete eriosa lisamine vajalik. Juhul kui tegevuse käigus selgub, et kaevandamisjätmeid siiski tekib, on kohustus ka kaevandamise jättekava esitada ning taotleda keskkonnaloele juurde jätmete eriosa.

KeÜS § 42 lõike 1 punkti 5 kohaselt peab keskkonnaloa taotluses märkima kavandatava tegevuse eesmärgi ja põhjenduse. Kavandatava tegevuse eesmärgiks on Rabivere turbatootmisala laiendusel turba kaevandamisega jätkamine. Taotluses on toodud, et Rapla Turvas OÜ on turba- ja soojatootmisega tegelev ettevõtte, mis soovib säilitada oma tegevust Rabivere turbamaardlas ning seega pikendada Rabivere turbatootmisala laienduse keskkonnaloa kehtivusaega 30 aasta võrra. Rabivere maardlas on turvast kaevandatud pikaajaliselt ning võimalikud turbatootmisega kaasnevad mõjud on üldjoontes avaldunud. Taotletava mäeeraldise puhul on tegemist pikaajaliselt töös olnud tootmisalaga, mille tõttu on selles piirkonnas taristu tootmiseks juba rajatud, kooritud sugekiht ning rajatud kuivendusvõrk.

3.4. Loa muutmisest keeldumise aluste väljaselgitamine

Loa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on otsuse tegemisel määrav tähtsus.

Menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal on vajalik välja selgitada, kas konkreetse loa taotluse puhul esineb hetkel kehtiva MaaPS §-s 55 sätestatud loa andmisest keeldumise aluseid.

MaaPS § 55 lõike 2 punktides 1-9 ja lõike 3 punktides 2-3 toodud asjaolusid Rabivere turbatootmisala laienduse mäeeraldise, selle teenindusmaa või nende asukohaga seoses ei esine, seega ei ole nimetatud punkte keeldumise alusena asjakohane käsitleda.

MaaPS § 55 lõike 2 punkt 10 sätestab, et keskkonnaloa andmisest keeldutakse, kui kaevandamine on vastuolus riigi huviga. Turba kaevandamisega kaasnevad märkimisväärsed keskkonnahäiringud, mille vältimist tuleb MaaPS § 55 lõike 2 punkti 10 rakendamisel käsitleda riigi huvina. Selliseid häiringuid võib lubada üksnes tingimusel, et need on proportsionaalsed võrreldes kasuga, mida kaevandamisest saadakse. KeÜS § 52 lõike 1 punktist 7 tuleneva keeldumise aluse puhul ei tule hinnata ainult seda, kas kaevandataval turbal on kasutusostarve, vaid ka seda, kas loodusvara kasutus pole ilmselt raiskav. Turba kaevandamisel ei kasutata turvast üksnes loodusvarana, vaid mõjutatakse ökosüsteemi tervikuna. Looduslikus seisundis raba pakub peale turbaga varustamise muid olulisi looduse hüvesid (n-ö ökosüsteemide teenuseid), nt puhta vee säilitamine ja süsiniku sidumine.

Keskkonnakaitseloa andmisel või muutmisel (sh pikendamisel) turba kaevandamiseks kaalutakse, mis võiks olla hinnanguliselt taotletava tegevusega kaasneda võiv kahju ökosüsteemide teenustele ning kas kaevandamisest saadav eeldatav lisandväärtus kaevandatud turba kohta kaalub üles potentsiaalse kaevandamisega ökosüsteemidele tekitatava kahju.

Ökosüsteemide teenuste hindamiseks kasutati mudelit, mis on välja töötatud Tartu Ülikooli ja Eesti Maaülikooli 2023. aastal valminud Eesti maismaaökosüsteemide hüvede (ökosüsteemide teenuste) sotsiaalmajandusliku väärtuste üleriigilisel hindamisel ja kaardistamisel tehnilises lõpparuandes toodud materjale kasutades mõningate kohandustega mõju hindamiseks turba kaevandamisele. Keskkonnaametile esitatud taotluse kohaselt kaevandatavat turvast ei plaanita kasutada ainult energeetikasektoris energia saamise eesmärgil. Seega liigitub antud juhul tegevus maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse sektorisse (tuntud ka kui LULUCF sektorisse).

Keskkonnaamet hindas taotletava tegevusega kaasnevat ökosüsteemide teenustele kaasneda võivat kulu ning seda, mis on taotluse kohaselt kaevandatava maavara kaevandamisest saadav eeldatav lisandväärtus parimate teadmiste järgi seisuga 07.10.2024. Analüüsi tulemusena selgus, et mudelarvutuses seitsme standardiseeritud teenuse keskvväärtuses jäi taotletav turbatootmisala seisundiklassi nr 2,1, mille alusel liigitatakse see ökosüsteemiteenuste seisundiklassi „vilets“.

Sellisel juhul rahaline kasu peab olema võrdväärne ökoloogilise kahjuga.

Ökosüsteemide teenuste rahaliseks väärtuseks taotletaval alal saadi 20 111 229 eurot. Taotluse kohaselt on kaevandatava hästilagunenud turba kogus 502 tuhat tonni ning kaevandatava vähelagunenud turba kogus 147,50 tuhat tonni. Suur osa Eestis kaevandatud turbast eksporditakse põllumajandussaaduste kasvatamiseks teistes riikides, ning seega üldist panust toidu julgeolekusse globaalselt on raske rahas väärtustada. Võttes aluseks Kliimaministeeriumis valmiva turba tootmise majandusanalüüsi andmed seisuga 04.09.2024, siis lisandväärtus Eestis tonni kaevandatud turba kohta võiks olla 46,4 eurot. Arvestades taotluses toodud kaevandatava turba koguseid, siis saadi tänaste hindade juures potentsiaalseks lisandväärtuseks kaevandamisel 28 489 600 eurot.

Keskkonnaameti hinnangul seega eeldatav kaevandamisel saadav rahaline kasu on suurem kui ökoloogiline kahju. Kaalutluse tulemusel leiti, et loodusvara kasutus pole ilmselt raiskav ning sellest kaalutlusest lähtuvalt loa pikendamiseks takistust ei esine. Keskkonnaloa andja keeldub keskkonnaloa andmisest, kui loa alusel kavandatava tegevuse käigus kasutatakse loodusvarasid ebaotstarbekalt või põhjustatakse loodusvarade seisundi olulist halvenemist, arvestades taastuva ja taastumatu loodusvara säästva kasutamise põhimõtet (MaaPS § 55 lõige 1 koosmõjus KeÜS § 52 lõike 1 punktiga 7). MaaPS § 55 lõike 2 punkti 10 kohast keeldumise alust Keskkonnaameti hinnangul käesoleval juhul ei esine.

MaaPS § 55 lõike 2 punkt 11 sätestab, et keskkonnaloa andmisest keeldutakse, kui kohaliku omavalitsuse üksus ei ole nõus keskkonnaloa andmisega. Kohila Vallavalitsus nõustus loa andmisega tingimuslikult ja taotleja oli nõus tingimust järgima. Seega ei esine MaaPS § 55 lõike 2 punkti 11 kohast keeldumise alust.

MaaPS § 55 lõike 2 punkt 12 sätestab, et keskkonnaloa andmisest keeldutakse, kui taotletava keskkonnaloa alusel tehtavad tööd võivad oluliselt ebasoodsalt mõjutada kaitstavat loodusobjekti ja seda ebasoodsat mõju ei saa muul viisil vältida kui loa andmisest keeldumisega.

Keskkonnaameti 01.09.2025 kirjaga nr DM-119595-28 kinnitatud KMH eelhinnangu järeldus oli, et kavandatava tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju. Seega ei esine MaaPS § 55 lõike 2 punkti 12 kohast keeldumise alust.

MaaPS § 55 lõike 3 punkt 1 sätestab, et kaevandamisloa andmisest võib keelduda, kui taotlejale on määratud rohkem kui üks karistus kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest ja selle andmed ei ole karistusregistrist kustutatud. Keeldumise alus on kontrollitud menetluse käigus. Rapla Turvas OÜ ei ole seisuga 26.09.2025 karistusregistrisse kantud kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest. Seega ei esine MaaPS § 55 lõike 3 punkti 1 kohast keeldumise alust.

Maavara kaevandamiseks ja töötlemiseks kasutatava maa katastriüksuse sihtotstarve määramise ja muutmise nõuded on sätestatud maakatastriseaduses. Rabivere turbaraba kinnistute sihtotstarbed on järgmised: Rabivere turbatootmisala (tunnus 31701:006:0850, sihtotstarbega 100% turbatööstusmaa), juurde taotletav mahajäetud turbatootmisala plokk 5 aT jääb riigile kuuluvatele kinnistutele Jassi (tunnus 31701:006:0154, sihtotstarbega 100% maatulundusmaa) ja Vardi metskond 21 (tunnus 31701:001:0484, sihtotstarbega 100% maatulundusmaa).

3.5. Kõrvaltingimuste seadmine

HMS § 3 lõike 1 kohaselt võib haldusmenetluses piirata isiku põhiõigusi ja -vabadusi ning tema muid subjektiivseid õigusi ainult seaduse alusel. Haldusmenetluse üksikasjad määrab haldusorgan kaalutlusõiguse alusel (HMS § 5 lõige 1). Kaalutlusõigus tuleb teostada kooskõlas volituste piiride, kaalutlusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve (HMS § 4 lõige 2). MaaPS § 56 lõige 2 punkt 5 alusel märgitakse kaevandamisloa lahtrisse „Kõrvaltingimused“ nõuded, mis seatakse maapõue kaitse ja maavaravarude ratsionaalse kasutamise tagamiseks ning inimese tervisele, varale ja keskkonnale kaevandamisest ja kaevandamisjäätmete käitlemisest tuleneva kahjuliku mõju vähendamiseks. Kaevandamisloaga reguleeritakse vaid mäeeraldises ja mäeeraldises teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmeid otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele.

Kõrvaltingimuste seadmisel võttis Keskkonnaamet aluseks järgmised dokumendid:

1. OÜ Inseneribüroo STEIGER eksperthinnang „Keava turbatootmisala kuivendamise mõju Kõnnumaa maastikukaitsealale ja Rabivere turbatootmisala kuivenduse mõju Rabivere maastikukaitsealale“ (Tallinn 2023, töö nr 23/4280).
2. OÜ Inseneribüroo STEIGER „Rabivere turbatootmisala taimkatte ja soosetete veerežiimi seirekava“ (Tallinn 2023, töö nr 23/4402).

Keskkonnaamet seab Rabivere turbatootmisala keskkonnanaloo nr Rapm-011 kõrvaltingimusteks keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise otsuses toodud leevendavad keskkonnameetmed:

1. Maidla jõe seisund ei tohi halveneda;
2. Turbatootmisalalt enne suublasse juhtimist tuleb heljumi väljasetitamiseks kasutada laiu kraave. Kraavide puhastustööde tegemiseks tuleb valida minimaalse vooluveehulgaga periood. Teostada Rabivere turbatootmisalast välja juhitava karjäärivee seiret üks kord poolaastas (II ja III kvartal). Seirata tuleb järgmisi näitajaid: BHT7, heljum, KHT, pH, naftasaadused (süsivesinikud C10 - C40), Püld ja Nüld;
3. Jätkata suubla seiret Maidla jões, üleval ja allpool Rabivere turbatootmisala kuivendusvee sissevoolu. Seiret tuleb teostada kaks kord aastas. Üks kord tootmise maksimaalvõimsuse juures juunis või juulis ja üks kord tootmishooaja lõppedes sügisel;
4. Juhul kui seire tulemuste põhjal selgub, et sademevee juhtimisega turbatööstusmaalt halveneb Maidla jõe seisund on loa andjal õigus nõuda täiendavate meetmete kasutusele võtmist (rajada lisaks settebasseinid) ja suubla seire tingimuste muutmist;
5. Kui kraavi K-2 on tulevikus vaja süvendada, tuleb selle asemel süvendada järgmine väljakukraav ning jätta viimane väljak tootmisest välja;
6. Kraavi K-3 lõigul 7+20 – 10+14 ei tohi süvendada, selle asemel võib tulevikus süvendada pigem järgmise väljakukraavi;
7. Teostada soosetete veerežiimi seiret. Kuivendamise mõju soosetetes tuleb jälgida enne (vähemalt aasta enne kraavide süvendustöid) ja peale kraavide süvendamist. Selleks tuleb rajada mäeeraldises lõunaossa piiriga risti kahest transektist (R-1 ja R-2) koosnev seirevõrk mis ulatub Rabivere loodusalale ja seal kaitstavasse elupaigatüüpi 7110* (looduslikus seisundis rabad), seiretransektide asukohad on toodud Rabivere turbatootmisala seirekavas joonisel 2.1. Iga mõõteprofiil koosneb 8-st vaatluspunktist, 0 m (kogujakraavi veetase), 10 m, 30 m, 60 m, 90 m, 120 m, 150 m ning 250 m kaugusele mäeeraldises piirist (või

- kogujakraavist; Rabivere turbatootmisala seirekava tabel 2.1). Enne mõõtmisi tuleb igakordselt fikseerida vaatlusposti suudme ja maapinna abs kõrgused instrumentaalselt, või alternatiivselt, ankurdatud vaatluspostide puhul mõõta vaatlusposti kõrgus maapinnast mõõdulindiga;
8. Soosetete veerežiimi seiret viiakse läbi pidevseire anduritega mõõtesammuga vähemalt 1 kord päevas;
 9. Teostada taimkatte seiret. Kuivendamise mõju taimestikule tuleb jälgida enne (vähemalt aasta enne kraavide süvendustöid) ja peale kraavide süvendamist. Rabivere turbatootmisala kuivendamise mõju hindamiseks ümbritsevale taimkattele tuleb hinnata soosetete transektidel R-1 ja R-2 (kirjeldatud Rabivere turbatootmisala seirekava peatükis 2.1), nii on võimalik siduda muutuseid taimkattes muutustega veerežiimis. Taimkatte seireruudu suuruseks on 4×4 m, mille keskosas asub veetasemete mõõtmispost, soovitatav on teha väiksemad (nt 0,5×0,5 m) ruudud (vähemalt neli) suure püsiruudu sisse. Väike ruut ei tohi olla veetaseme vaatlusposti vahetus läheduses vältimaks tallamise mõju taimkatte seire tulemustele (Rabivere turbatootmisala seirekava joonis 2.2). Mõõtmisruudud tähistatakse plastist või puidust vaiadega;
 10. Taimestiku seiret tuleb läbi viia vähemalt üks kord kahe aasta jooksul ning seire tuleb läbi viia vegetatsiooniperioodi keskel (juuni algus kuni augusti lõpp). Taimkatte seiret tuleb läbi viia liigi tasemel ning hinnata ka puistu kõrgus ruutudes. Taimkatte seiret tuleb teha üle aasta ja seiret peaks läbi viima turbaalade taimkatte spetsialist;
 11. Seirekavas ettenähtus seire tulemused tuleb esitada koos ekspertarvamusega Keskkonnaametile üks kord aastas peale viimase seire tegemist. Ekspert hinnangus tuleb anda hinnang, kas on toimunud olulised muutused soosetete veerežiimis ja taimkattes ning anda edaspidised seire soovitused. Kui seire tulemuste põhjal ilmneb oluline mõju keskkonnale, tuleb ekspert hinnangus anda soovitused leevendusmeetmete rakendamiseks või turbatootmistehnoloogia muutmiseks. Andmed seire kohta ja ekspert hinnang tuleb esitada keskkonnaloa andjale läbi keskkonnaotsuste süsteemi KOTKAS;
 12. Muudetavale keskkonnaloale kantud kõrvaltingimus - Kaevandamata turbakiht jätta 0,5 m paksune, hilisema metsamaaks korrastamise tarbeks, ei ole enam asjakohane, sest korrastamise suunaks on taastuv soo.

3.6. Avalikustamise käigus esitatud ettepanekute ja vastuväidete kaalumine

Rabivere turbatootmisala keskkonnaloa nr RAPM-011 muutmise taotluse avalikustamisel ettepanekuid/vastuväiteid ei laekunud.

Keskkonnaloa nr RAPM-011 muutmise otsuse ja loa eelnõu avalikustamise käigus ettepanekuid/vastuväiteid ei laekunud. Kohila Vallavalitsus...

3.7. Otsekohalduvad nõuded

Keskkonnaloaga kaasnevad käitajal seadusandlusest tulenevad õigused ja kohustused. Ettevõtte peab järgima MaaPS, VeeS ja nende alamaktides kajastatud nõudeid ning kohustusi. Keskkonnaamet on seisukohal, et seadusandlusest tulenevaid nõudeid ei ole otstarbekas kanda keskkonnaloale. Olulisemad keskkonnavalased kohustused loa omajale on toodud Keskkonnaameti kodulehel rubriigis „Keskkonnakaitseloa omaja meelepea“. Kohustused on leitavad Keskkonnaameti kodulehe aadressilt: <https://www.keskkonnaamet.ee/et/eesmargidtegevused/keskkonnakaitseloa-omaja-meelespea>.

[1] Registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 26.06.2023 numbriga DM-119437-4 all.

[2] Seire protokollid on registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS seirekohustuste all.

[3] <https://kliimaministeerium.ee/veemajanduskavad-2022-2027>.

[4] <https://keskkonnaportaal.ee/et/teemad/vesi/pinnavesi/pinnaveekogumite-seisundiinfo>.

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Merike Rosin
peaspetsialist juhataja ülesannetes
maapõuebüroo